

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO FEDERACIJE BiH

SLUŽBA ZA EPIDEMIOLOGIJU

MAJMUNSKJE BOGINJE: IZOLACIJA I KONTROLA INFEKCIJE

1. Izolacija i kontrola infekcije u kućanstvu

Bolesnike s potvrđenom infekcijom majmunskim boginjama ili sumnjom na nju treba izolirati. Bolesnike kojima nije potrebna hospitalizacija, ali su potencijalno zarazni za druge, treba izolirati kod kuće.

Primjerenost provedbe mjera izolacije i kontrole infekcije u kućnom okruženju varira ovisno o sljedećim čimbenicima:

- prisutnosti dodatnih zaraženih ili nezaraženih ljudi ili kućnih ljubimaca u kući
- prisutnosti male djece (<8 godina starosti), trudnica ili osoba oslabljenog imuniteta te osoba s poviješću atopijskog dermatitisa ili ekcema u domu koji mogu biti izloženi povećanom riziku od ozbiljnih ishoda bolesti majmunskih boginja

1.1. Kućna izolacija osoba oboljelih od majmunskih boginja

Osobe s majmunskim boginjama trebaju se izolirati dok se osip potpuno ne povuče, kraste ne otpadnu i ne formira se svježi sloj netaknute kože.

Preporuke za bolesnike oboljele od majmunskih boginja:

- Ne napuštajte dom osim ako je potrebno za hitne slučajeve ili naknadnu medicinsku skrb.
- Prijatelji, obitelj ili druge osobe ne bi vas trebali posjećivati ukoliko to nije prijeko potrebno.
- Izbjegavajte bliski kontakt s drugima.
- Izbjegavajte bliski kontakt s kućnim ljubimcima u kući i drugim životinjama.
- Nemojte se upuštati u seksualne aktivnosti koje uključuju izravan fizički kontakt.
- Ne dijelite potencijalno kontaminirane predmete, poput posteljine, odjeće, ručnika, krpa za pranje, čaša za piće ili pribora za jelo.
- Redovito čistite i dezinficirajte površine i predmete koje često dodirujete, kao što su pultovi ili prekidači za svjetlo, koristeći registrirane dezinficijense u skladu s uputama proizvođača.

- Nosite dobro prilagođenu zaštitu (npr. medicinsku masku) kada ste u bliskom kontaktu s drugima kod kuće.
- Izbjegavajte korištenje kontaktnih leća kako biste spriječili nenamjernu infekciju oka.
- Izbjegavajte brijanje dijelova tijela prekrivenih osipom jer to može dovesti do širenja virusa.
- Ako je moguće, koristite zasebnu kupaonicu, a ako u kući nema zasebne kupaonice, očistite i dezinficirajte površine kao što su pultovi, WC školjke, slavine nakon korištenja zajedničkog prostora uz upotrebu jednokratnih rukavica tijekom čišćenja ako je na rukama prisutan osip.
- Izbjegavajte kontakt s nezaraženim osobama, ukoliko je to moguće izolirajte se u prostoriju odvojeno od ostalih članova kućanstva i kućnih ljubimaca.
- Nemojte dijeliti posuđe i drugi pribor za jelo. Nije potrebno da zaražena osoba koristi zasebno posuđe ako je dobro oprano. Zaprljano posuđe i pribor za jelo operite u perilici posuđa ili ručno toplom vodom i sapunom.
- Pokušajte izbjeći kontaminaciju tapeciranog namještaja i drugih poroznih materijala koji se ne mogu prati stavljanjem pokrivača, vodoopornih navlaka za madrace, deka ili cerada na te površine.

1.2. Razmatranja kućne izolacije sa životinjama

Osobe s majmunskim boginjama trebaju izbjegavati kontakt sa životinjama (osobito sisavcima), uključujući kućne ljubimce.

Preporuke:

- Ako je moguće, prijatelji ili članovi obitelji trebaju se brinuti za zdrave životinje dok se vlasnik potpuno ne oporavi.
- Sve potencijalno zarazne materijale (kao što je odjeća, posteljina) i druge predmete držite dalje od kućnih ljubimaca, drugih domaćih životinja i divljih životinja. Općenito, svaki sisavac može se zaraziti majmunskim boginjama. Ne smatra se da se druge životinje, poput gmazova, riba ili ptica, mogu zaraziti.
- Ako primijetite da životinja koja je bila u kontaktu sa zaraženom osobom izgleda bolesno (letargija, nedostatak apetita, kašalj, nadutost, sekret iz nosa ili oka ili krasta, groznica, osip), obratite se veterinarskoj stanici.

1.3. Higijena ruku, kontrola izvora i osobna zaštitna oprema

Higijenu ruku, uz upotrebu sredstava na bazi alkohola ili pranje ruku sapunom i vodom, trebale bi provoditi osobe s majmunskim boginjama i osobe koje su imale kontakte u kućanstvu nakon dodirivanja materijala s osipom, odjeće, posteljine ili površina iz okoline koje su mogle biti u kontaktu s materijalom iz osipa.

Preporuke:

- Pokrijte sve kožne osipe koliko god je to moguće nošenjem dugih rukava ili dugih hlača. Rukavice i se mogu uzeti u obzir za pokrivanje osipa na rukama kada oboljeli nisu u izolaciji, kao npr. pri primanju medicinske skrbi.
- Osobe s majmunskim boginjama trebale bi koristiti zaštitnu opremu (npr. medicinsku masku), ako se ne može izbjeći bliski kontakt s drugima. Ostali članovi kućanstva trebali bi nositi medicinsku masku kada su u bliskom kontaktu (npr. unutar 2 metra) s osobom s majmunskim boginjama dulje od kratkog susreta.
- Kad je to moguće, osoba s majmunskim boginjama treba sama mijenjati zavoje i rukovati kontaminiranom posteljinom dok nosi rukavice za jednokratnu upotrebu, nakon čega treba odmah oprati ruke nakon skidanja rukavica. U krajnjem slučaju, ako je potrebna pomoć u ovim aktivnostima, član kućanstva treba izbjegavati opsežan kontakt i nositi, barem, jednokratne medicinske rukavice i masku. Svaku odjeću koja dođe u dodir s osipom tijekom promjene treba odmah oprati. Rukavice treba baciti nakon upotrebe, nakon čega slijedi pranje ruku.

2. Prevencija infekcije i kontrola majmunskih boginja u zdravstvenim ustanovama

Prijenos virusa majmunskih boginja s čovjeka na čovjeka događa se izravnim kontaktom s materijalom lezije ili izlaganjem respiratornim sekretima. Izvješća o prijenosu s čovjeka na čovjeka opisuju bliski kontakt sa zaraženom osobom. Prijenos u zdravstvenim ustanovama rijetko je opisivan.

2.1. Mjere opreza za sprječavanje prijenosa majmunskih boginja

Standardne mjere opreza trebale bi se primijeniti za svu njegu pacijenata, uključujući i pacijente sa sumnjom na majmunske boginje. Ako se sumnja da pacijent koji traži zdravstvenu skrb ima majmunske boginje, potrebno je odmah obavijestiti zdravstveno osoblje.

Treba izbjegavati aktivnosti koje bi mogle ponovno suspendirati osušeni materijal iz lezija, npr. korištenje prijenosnih ventilatora, suho brisanje prašine, metenje ili usisavanje.

2.2. Smještaj bolesnika od majmunskih boginja

- Bolesnika sa sumnjom ili potvrđenom infekcijom majmunskim boginjama treba smjestiti u sobu za jednu osobu; posebna obrada zraka nije potrebna. Vrata bi trebala biti zatvorena (ako je to sigurno). Pacijent treba imati namjensku kupaonicu.
- Prijevoz i kretanje pacijenta izvan sobe treba ograničiti na medicinske svrhe. Ako se pacijent transportira izvan svoje sobe, trebao bi koristiti zaštitnu opremu (npr. medicinsku masku) i imati sve izložene kožne lezije pokrivena plahtom ili ogrtačem.
- Intubaciju i ekstubaciju te sve postupke koji bi mogli proširiti oralni sekret treba provoditi u sobi za izolaciju infekcija koje se prenose zrakom.

2.3. Osobna zaštitna oprema

Osobna zaštitna oprema koju koristi zdravstveno osoblje koje ulazi u bolesničku sobu treba uključivati:

- zaštitni mantil
- rukavice
- zaštita za oči (tj. naočale ili štitnik za lice koji pokriva prednji i bočni dio lica)
- maska odobrena s filterima N95 ili višim

2.4. Upravljanje otpadom

Upravljanje otpadom (tj. rukovanje, skladištenje, obrada i odlaganje zaprljane osobne zaštitne opreme, zavoja za pacijente itd.) treba se provoditi u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“ br. 33/03) i Pravilnikom o upravljanju medicinskim otpadom („Službene novine Federacije BiH“ br. 77/08).

2.5. Kontrola širenja zaraze u okoliš

- Standardne postupke čišćenja i dezinfekcije treba provoditi korištenjem registriranih bolničkih dezinficijensa.
- Zaprljanim rubljem (npr. posteljinom, ručnicima, osobnom odjećom) treba postupati u skladu s preporučenom standardnom praksom, izbjegavajući kontakt s oštećenim materijalom koji bi mogao biti prisutan na rublju. Zaprljano rublje treba pažljivo i odmah staviti u odgovarajuću vreću za rublje i nikada ga ne treba tresti niti njime rukovati na način koji bi mogao raspršiti zarazni materijal.

- Treba izbjegavati aktivnosti poput suhog brisanja prašine, metenja ili usisavanja. Poželjne su metode mokrog čišćenja.
- Upravljanje artiklima za posluživanje hrane također se treba provoditi u skladu s rutinskim postupcima.

2.6. Trajanje mjera opreza

Ako je pacijentu potrebna bolnička medicinska skrb i izoliran je zbog majmunskih boginja, odluke o prekidu mjera izolacije u zdravstvenoj ustanovi trebaju se donijeti u dogovoru s epidemiologom zdravstvene ustanove, kantonalnim i federalnim zavodom za javno zdravstvo. Mjere predostrožnosti izolacije treba provoditi sve dok se na svim lezijama ne stvori krusta, dok se te kruste ne odvoje i dok se ispod ne formira svježi sloj zdrave kože.

2.7. Upravljanje zdravstvenim osobljem i pacijentima koji su bili izloženi majmunskim boginjama

Zdravstveno osoblje i pacijente u zdravstvenim ustanovama koji su bili izloženi majmunskim boginjama treba nadzirati i primiti liječenje nakon izlaganja u skladu s trenutnim preporukama. Osim toga, ako bolnički pacijent ne može priopćiti pojavu simptoma (npr. novorođenče, pacijent s delirijem), treba ga izolirati 21 dan nakon zadnjeg izlaganja ili dok ne bude u stanju priopćiti pojavu simptoma (npr. nakon razrješenja delirija) i pratiti na preostalo trajanje njihovog razdoblja inkubacije.

2.8. Posjete bolesnicima oboljelim od majmunskih boginja

Posjete pacijentima s majmunskim boginjama treba ograničiti na one koji su neophodni za njegu i dobrobit pacijenta (npr. roditelji djeteta, supružnik).

3. Izvor podataka:

- <https://www.cdc.gov/poxvirus/monkeypox/clinicians/infection-control-home.html>
- [Isolation Precautions | Guidelines Library | Infection Control | CDC](#)
- [Guidelines for Environmental Infection Control in Health-Care Facilities: Recommendations of CDC and the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee \(HICPAC\)](#)